

Platforma ekonomskog oporavka 2022 – 2026. godina

Vlada
Crne Gore

Ministarstvo
ekonomskog razvoja

Platforma predstavlja obiman paket koji se sastoji iz **4 povezane cjeline**

I

Dijagnoza stanja
crnogorske ekonomije

II

**Pregled finansijskih
iskaza** kompanija 2015
– 2020. godine

III

Prikupljene **reforme i
investicije** u širokom
krugu konsultacija

IV

Definisani operativni
**ciljevi, prioriteti,
mjere sa
indikatorima**

- Usklađenost sa strateškim dokumentima
  - ✓ Fiskalna strategija
  - ✓ Program ekonomskih reformi
  - ✓ Strategija S3
  - ✓ Program pridruživanja Crne Gore EU
  - ✓ Ostala dokumenta

Zašto Platforma ekonomskog oporavka?

- **Neadekvatan model ekonomskog razvoja**
  - Odsustvo holističkog pristupa
  - Loše upravljanje tranzicijom i privatizacijom
  - Neodgovarajuća infrastruktura
- **Neravnomjeran sektorski i regionalni razvoj**
  - Opterećenost privatnog sektora fiskalitetima
  - Visoka stopa siromaštva
  - Visoka nejednakost u društvu
  - Demografska kriza
- **Eksponencijalan rast javnog duga**
  - Loša međunarodna investiciona pozicija
  - Deficit fonda PIO
- **Visoka nezaposlenost**
  - Nedovoljno razvijen IKT sektor
- **Slabo upravljanje projektima**
  - Izražene rodne nejednakosti
  - Visok robni deficit
  - Visoko učešće sive ekonomije (30% BDPa)
- **Endemska korupcija**
  - Loš indeks ispunjenja SDG
  - Loše upravljanje državnim kompanijama
- **Neadekvatna analiza ekonomskih politika**
  - Obrazovni sistem ne odgovara tržištu rada

U poslednjih 30 godina, propali su nekadašnji giganti i **proizvodna preduzeća:**

1. Fabrika celuloze Berane
2. **Fabrika kože "Polimka" Berane**
3. Fabrika za proizvodnju guma "Guminig" Berane
4. Fabrika obuće "Lenka" Bijelo Polje
5. Vojna fabrika "Prva petoljetka" Bijelo Polje
6. **Vunarski kombinat "VUNKO" Bijelo Polje**
7. "Gornji Ibar" Rožaje
8. **"Velimir Jakić" Pljevlja**
9. "Titex" Podgorica
10. Fabrika elektroda Plužine
11. "Vukman Kruščić" Mojkovac
12. **Rudnik "Brskovo" Mojkovac**
13. "Fabrika alu-čeličnih užadi" Kolašin
14. "Autoprevozno" Nikšić
15. **"Obod" Cetinje**
16. "Košuta" Cetinje
17. **Solana "Bajo Sekulić" Ulcinj**
18. "Prvoborac" Herceg Novi
19. "Mljekara" Podgorica
20. **"Radoje Dakić" Podgorica**
21. "Marko Radović" Podgorica
22. "19. decembar" Podgorica
23. "Gorica" Podgorica
24. **"Imako" Bijelo Polje**
25. **"Mladost" Bijelo Polje**
26. "Špiro Dačić" Bijelo Polje
27. "Termovent" Andrijevica
28. "Šuplja stijena" Pljevlja
29. "Optel" Pljevlja
30. "Građevinar" Pljevlja
31. "Ugostiteljstvo" Pljevlja
32. **"Šumarsko preduzeće" Rožaje**
33. "Rotex" Rožaje
34. "Impregnacija drveta" Kolašin
35. **"Novi prvoborac" Herceg Novi**
36. **"Ibarmond" Rožaje**
37. "Kristal" Rožaje
38. "Dekor" Rožaje
39. "Famod" Rožaje
40. "Livnica" Nikšić
41. **"Duvanski kombinat" Podgorica**
42. "HTP Boka" Herceg Novi
43. "HTP Onogošt" Nikšić
44. **"Trgopromet" Cetinje**
45. "Riviera" Kotor

Poređenje 2006. 2012. i 2020. godina

Indikator:	2006.	2012.	2020.
Javni dug:	700 miliona eura	1,7 milijardi eura	4,4 milijarde eura
BDP:	2,17 milijardi eura	3,18 milijardi eura	4,18 milijardi eura
Javni dug/BDP:	38%	51%	105%
Plaćene kamate na javni dug:	23,8 miliona eura	56 miliona eura	111 miliona eura
Deficit budžeta:	+3,41 (suficit)	6,1%	10,2%
Kreditni rejting:	BB+	BB-	B
Stopa prirodnog priraštaja:	+2,5%	+2,5%	-0,3%
Broj nezaposlenih:	51.700	49.400	47.800
Prosječna neto zarada:	282 eura	487 eura	524 eura
Prosječna penzija:	128 eura	279 eura	290 eura
Uvoz roba:	1,45 milijardi eura	1,8 milijardi eura	2,1 milijardi eura
Pokrivenost uvoza izvozom:	30%	20%	17%

Povećanje duga
za **3,7**
milijardi eura

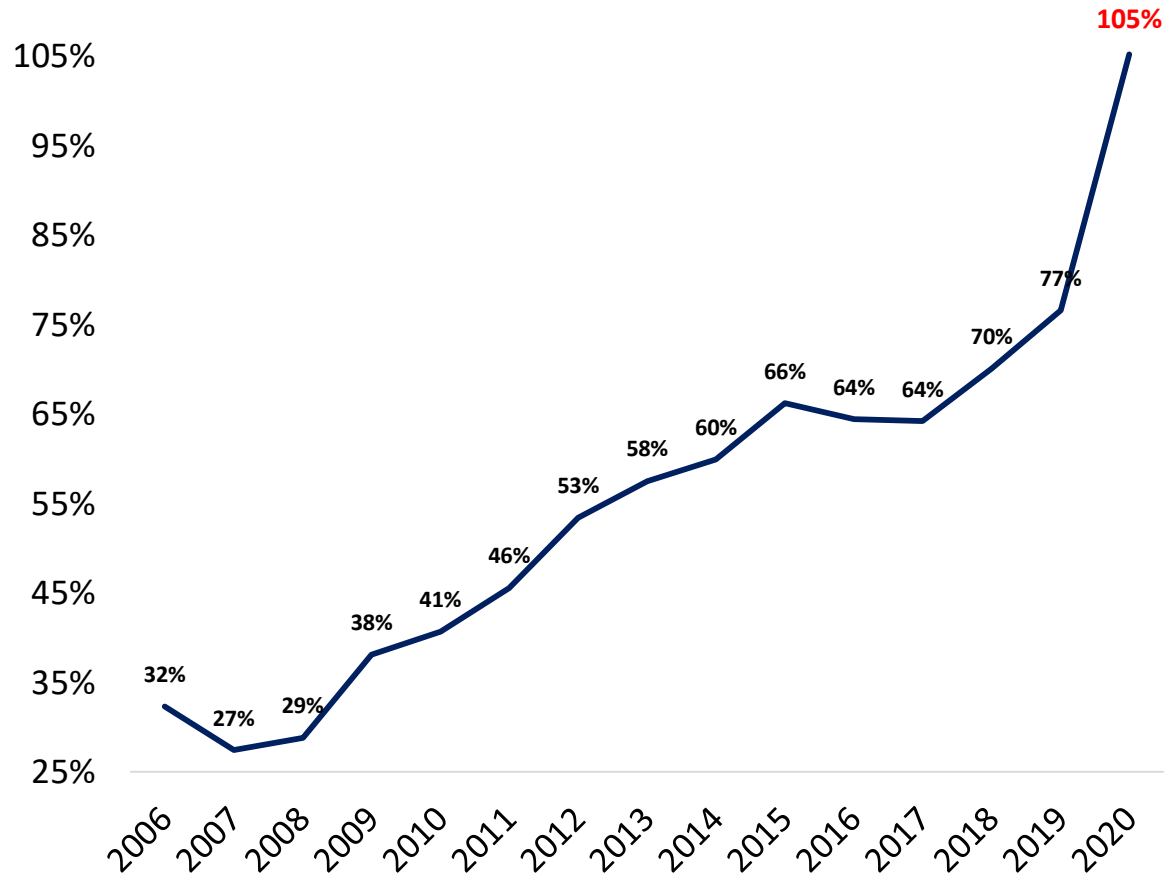
Povećanje
BDPa za **2**
milijarde
eura

Povećanje
uvoza za **0,7**
milijardi eura

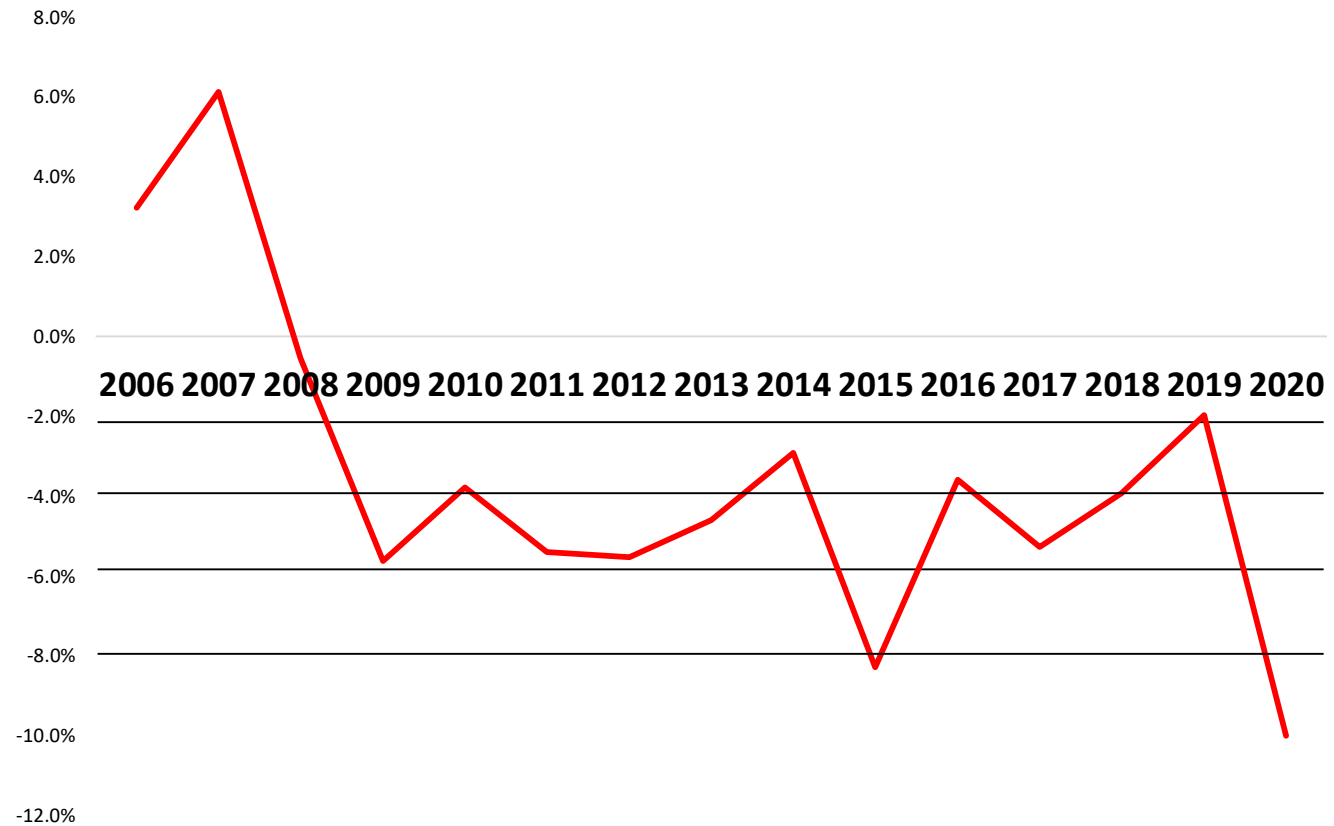

Izraženi makroekonomski disbalansi

Odnos **javnog duga** i **BDP-a** u periodu 2006 - 2020. godine je **snažno rastao**

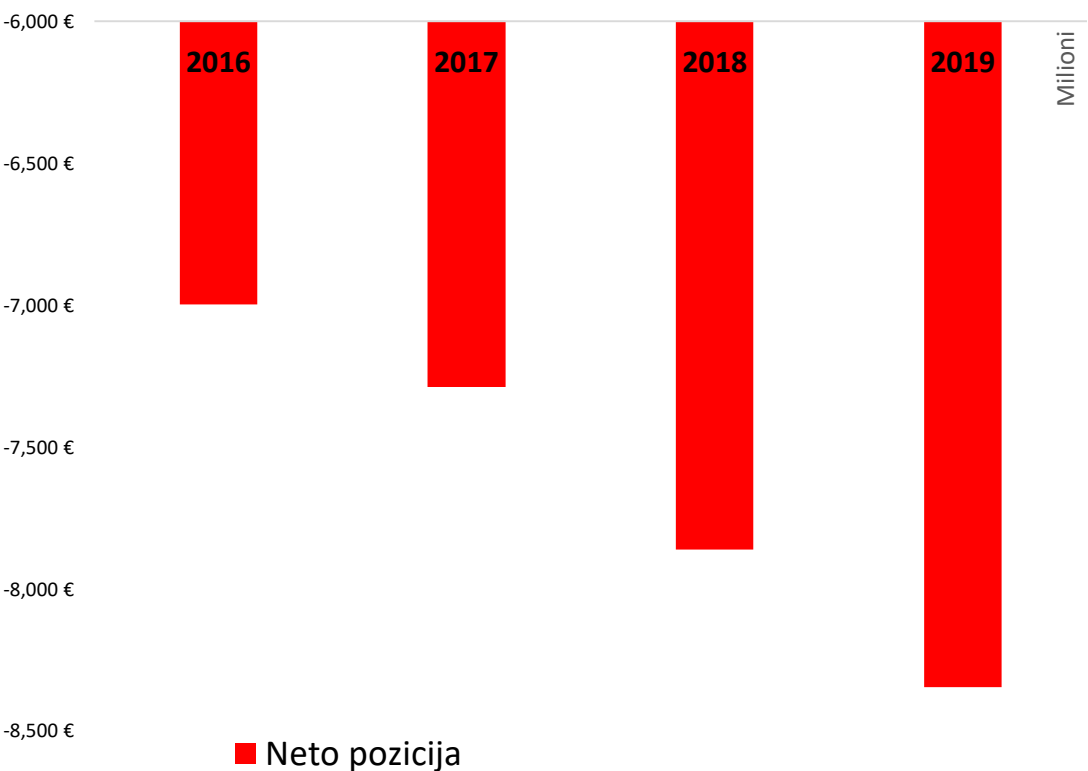

U periodu 2006 - 2020. godine, ukupan **deficit budžeta** je iznosio **2,05 milijardi eura**

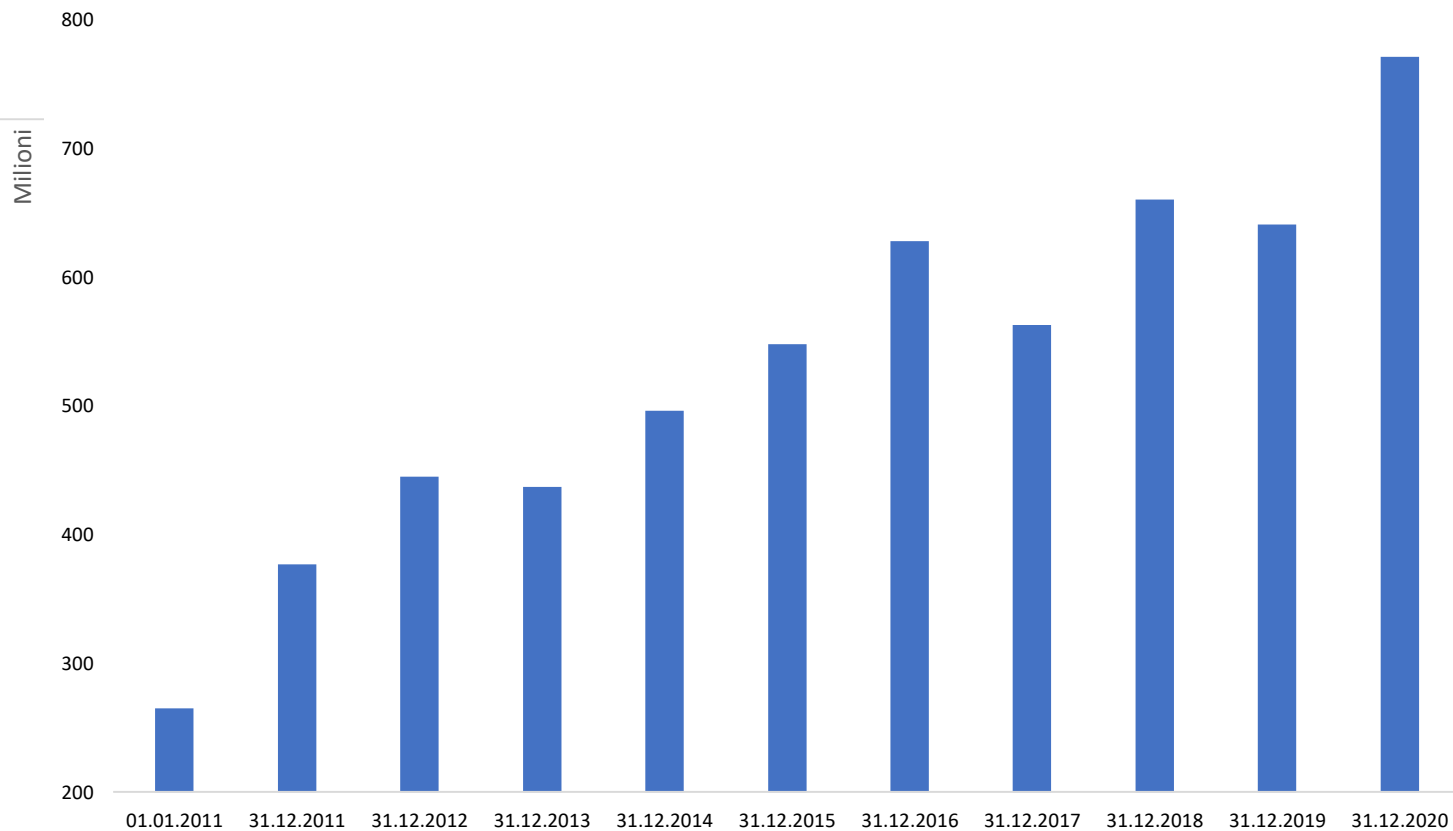

Visoka **zaduženost i nelikvidnost** privrede

Međunarodna investiciona pozicija države je **negativna** i iznosila je **-8,34 milijardi** eura ili **170%** BDP-a (2019.)

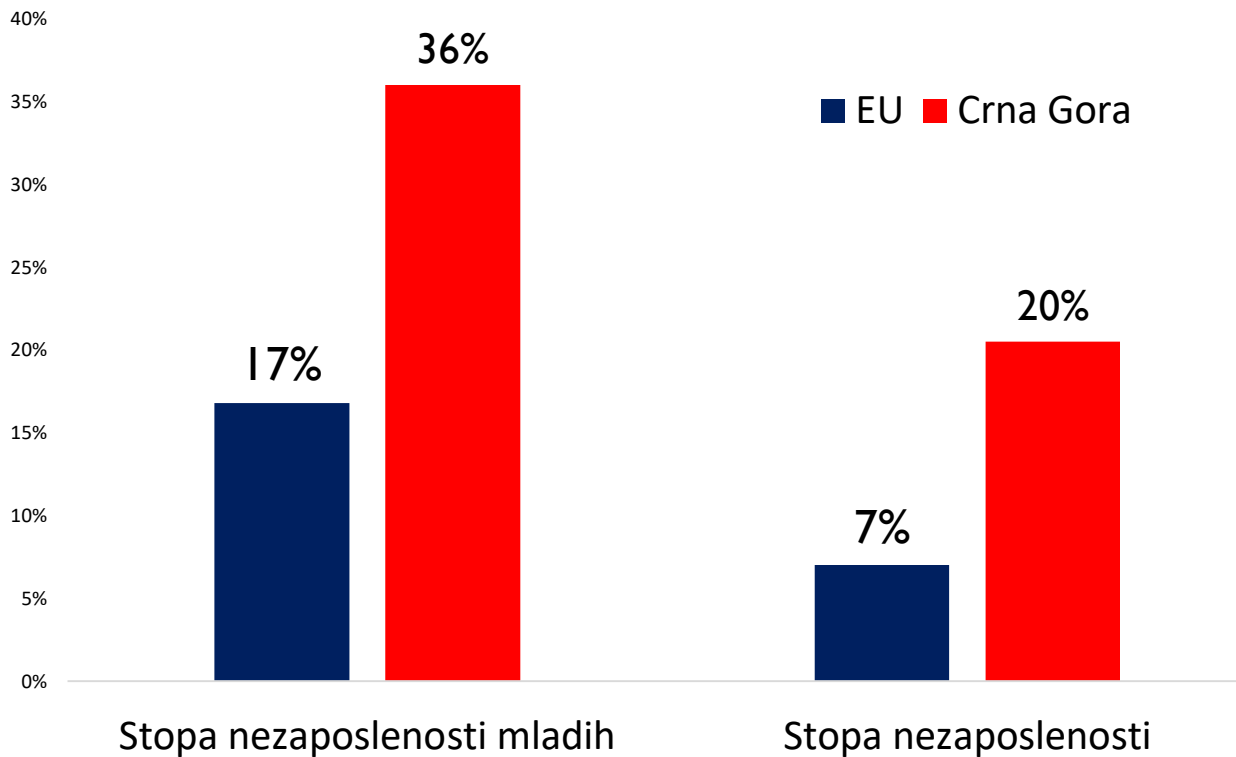
Iznos **blokiranih sredstava** je izuzetno visok i čini **18%** BDP-a na kraju 2020. godine

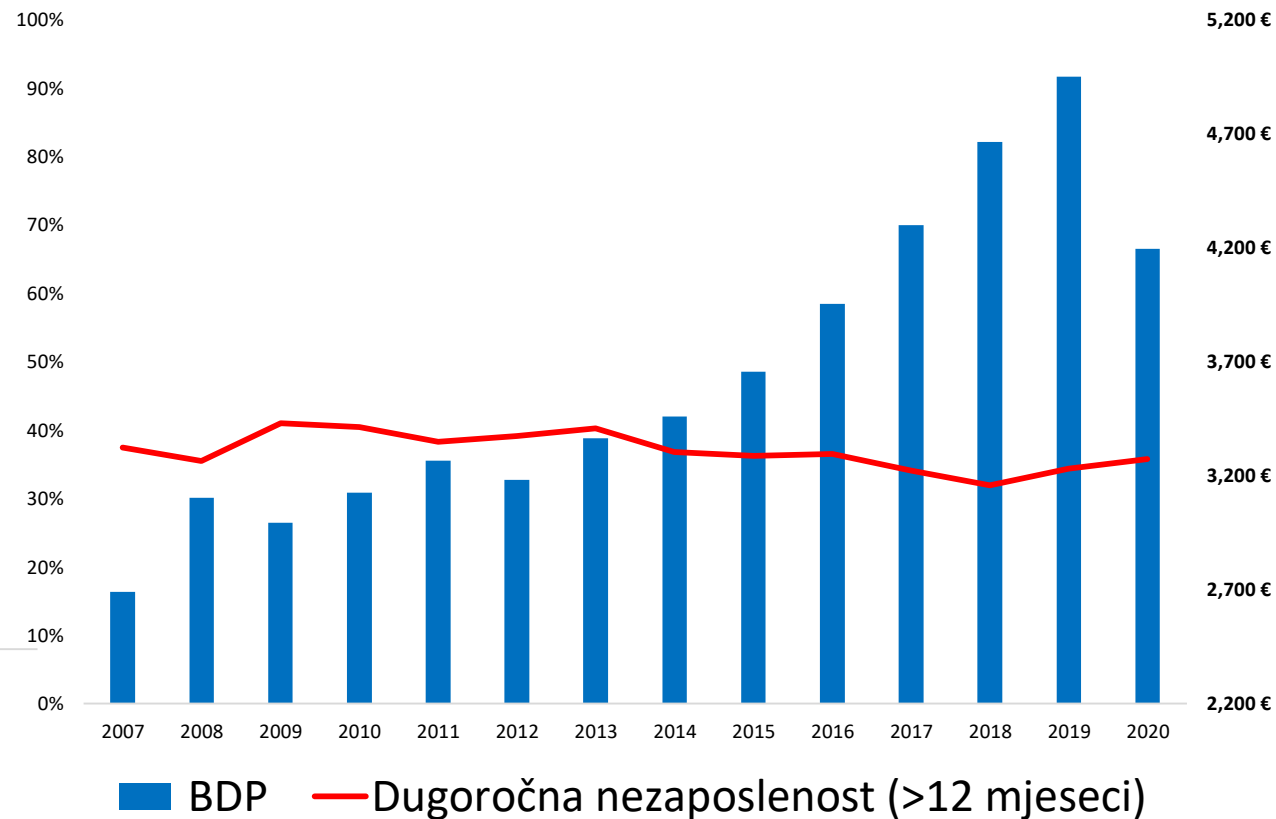

Visoka dugoročna nezaposlenost

Dugoročno **visoka nezaposlenost** je posebno **izražena kod mladih**

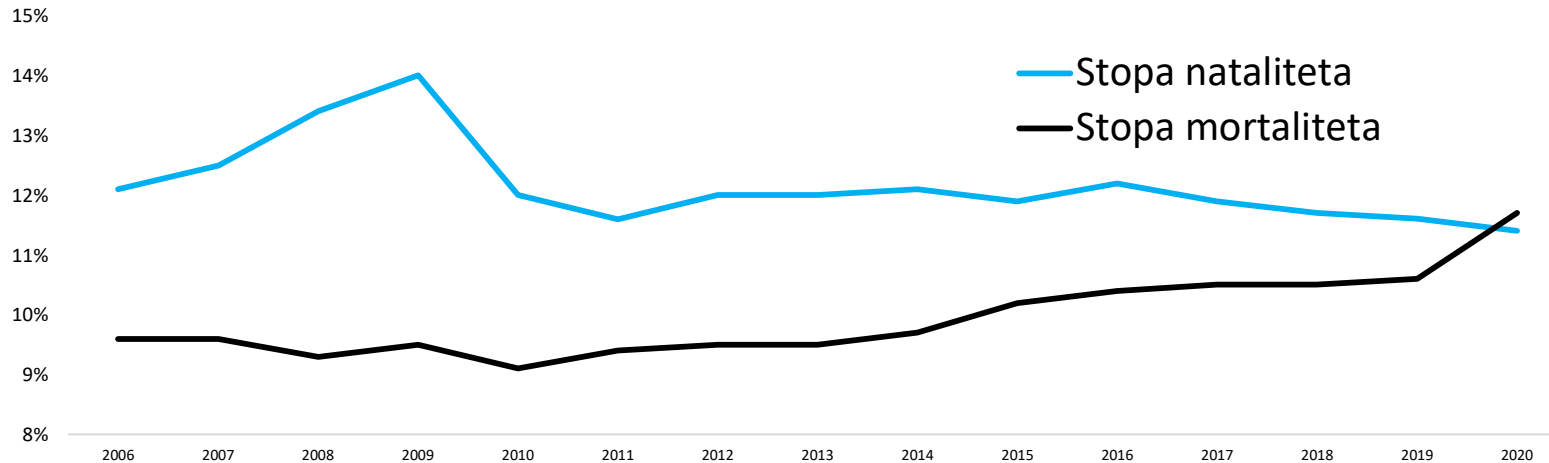
Rast **BDP-a** nije bio praćen **smanjenjem nezaposlenosti**

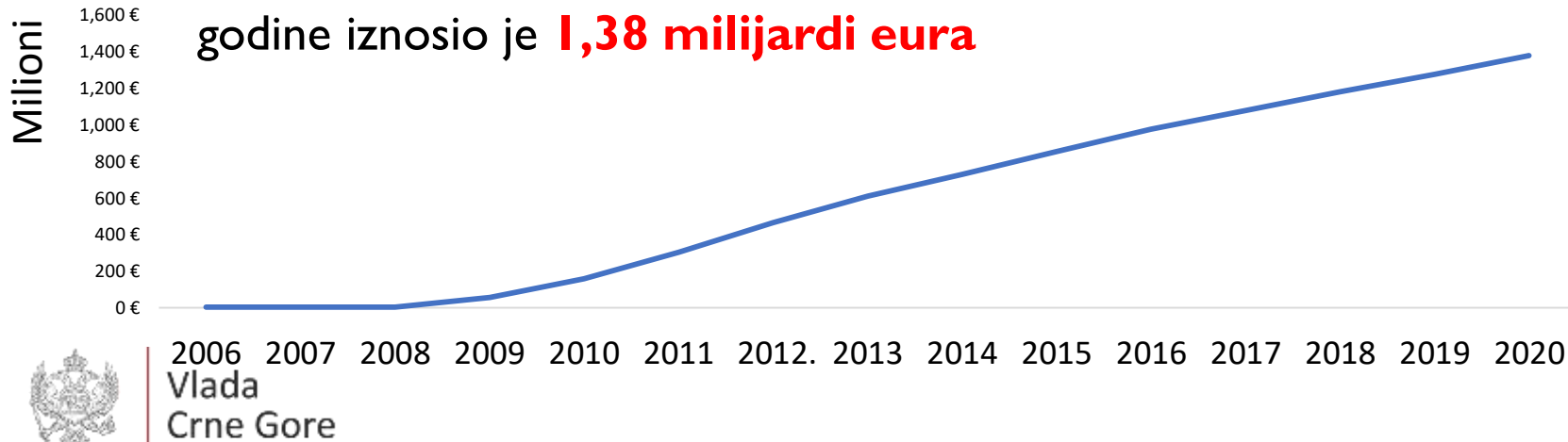

Migracije i demografski problemi

Po prvi put u **novijoj istoriji**, Crna Gora je 2020. godine imala **veću stopu mortaliteta** u odnosu na **stopu nataliteta**

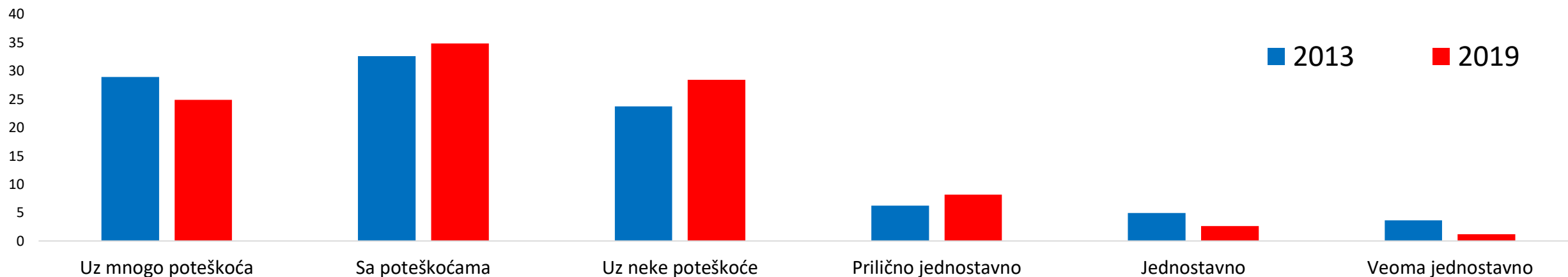

Deficit Fonda **PIO** od 2006. do 2020. godine iznosio je **1,38 milijardi eura**

Siromaštvo, stanje pesimizma i neizvjesnosti

U 2019. godini, mogućnost spajanja “**kraja sa krajem**” uz poteškoće ima **89% građana**

Pokazatelj	Region	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Stopa rizika od siromaštva %	Centralni	18,7	18,7	17,1	16,8	17,1	14,4	16,6
	Južni	17,8	16,2	18,4	19,8	19,6	23,2	19,9
	Sjeverni	41,8	39,4	41,4	39,5	37,9	40,0	41,2

Aktivnosti **Vlade Crne Gore** u 2021.

750+ miliona €
PRIHODA OD
TURISTIČKE SEZONE

PO **PRVI PUT**
IMPLEMENTACIJA
PROGRAMSKOG
BUDŽETA

Ostvarene uštede
od **10%** na
neproduktivnim
troškovima!

IMPLEMENTIRANA **E-**
FISKALIZACIJA

POVEĆANJE **PORESKE**
DISCIPLINE

REALIZOVAN
HEDŽING ARANŽMAN
ZA KINESKI KREDIT

OSNOVAN
AIR MONTENEGRO

OSNOVAN **FOND ZA**
INOVACIJE

REKORDNA STOPA
PRIVREDNOG RASTA U
EVROPI OD
+14.30%

SMANJENJE **DEFICITA**
BUDŽETA SA 11% NA
2% BDPa

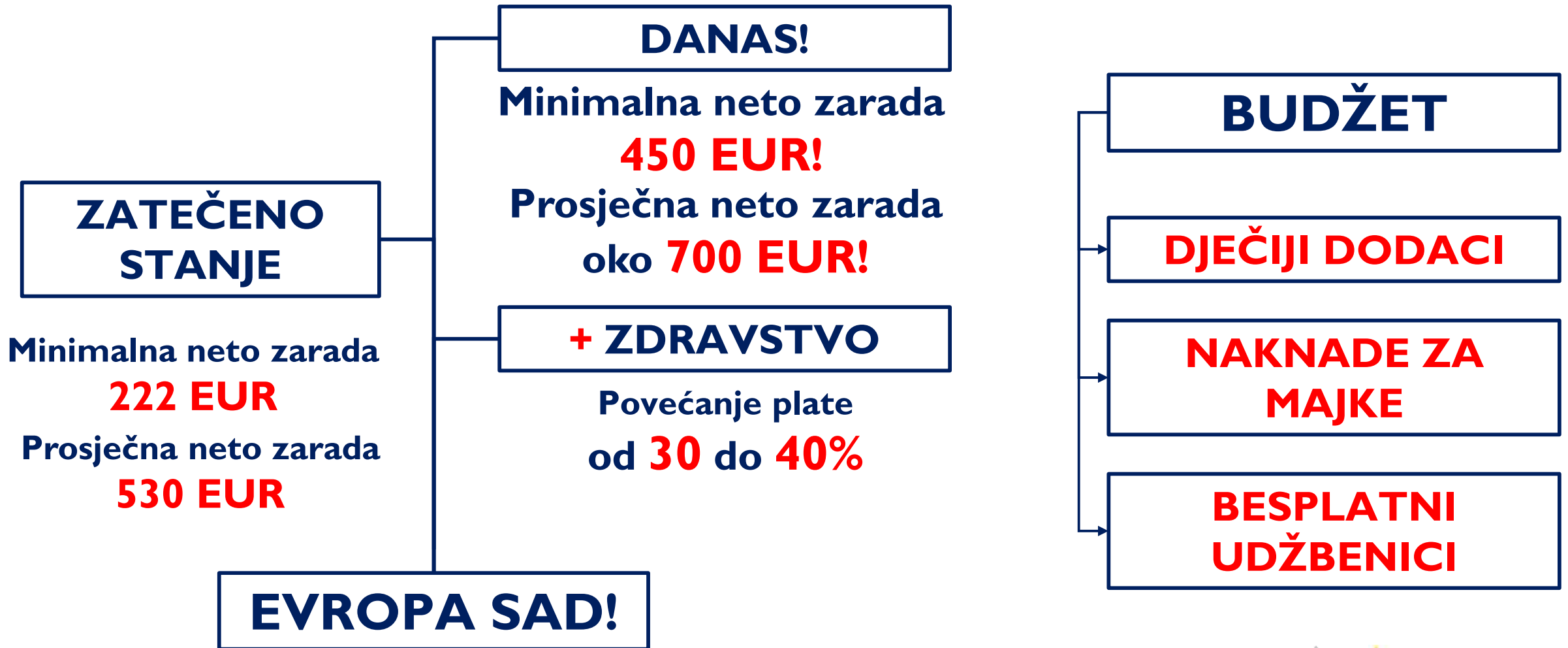
320 miliona €
PROGRAMI PODRŠKE
PRIVREDI ZA OPORAVK
OD COVID-19

OBEZBIJEĐEN DOVOLJAN BROJ VAKCINA | ISPUNJEN CILJ SZO DA SE
VAKCINIŠE VIŠE OD 60% PUNOLJETNOG STANOVNIŠTVA

U
potpunosti
implementiran
program
EVROPA
SAD!

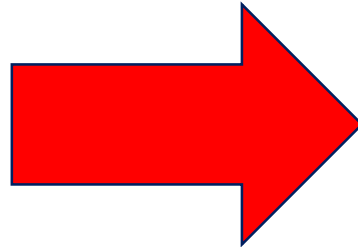

EVROPA SAD! i BUDŽET

Naša vizija Crne Gore

Uspostavljanjem **širokog dijaloga** na temu **ekonomskog oporavka**, koji će pratiti pametna organizacija svih aktera u društvu za **spровоđenje, praćenje** i redovnu **izmjenu reformskih mjera**.

Crna Gora je 2026. godine **punopravna članica Evropske unije**, sa jakim i **nezavisnim institucijama**, i sa prosječnim **životnim standardom** zemalja članica **EU**.

Proces izrade **Platforme ekonomskog oporavka**

Operativni ciljevi, indikatori i mjere

Makroekonomska stabilnost, snažne i održive javne finansije

13 indikatora

54 mjere

Stabilizacija socio-demografskih izazova, jačanje kadrovskih potencijala

8 indikatora

31 mjera

Dobro upravljanje, efikasna koordinacija i monitoring strateških dokumenata i projekata

1 indikator

17 mjera

Diversifikacija ekonomije, redizajniranje turizma

7 indikatora

33 mjere

Kvalitetnija realizacija infrastrukturnih projekata

6 indikatora

45 mjera

Inovacije, digitalizacija i zelena ekonomija

7 indikatora

43 mjere

42 indikatora i više od **200** mjera

Operativni ciljevi, **prioriteti i mjere**

Makroekonomska stabilnost, snažne i održive javne finansije

Prioriteti

- Reforma poreske politike
- Borba protiv sive ekonomije i korupcije
- Održive javne finansije
- Stabilan finansijski sektor

Mjere

- **Implementacija programa “Evropa sad!”**
- **Reforma penzionog sistema**
- Restrukturiranje javnog duga sa produženim rokom otplate
- Sprovesti popis imovine u državnom vlasništvu
- Ubrzanje postupaka naplate NPL (nekvalitetnih kredita)
- Podrska razvoju online prodaje i aktuelizaciji nacionalnih eID & Trust servisa
- Implementacija Fintech hub-a

Stabilizacija socio-demografskih izazova, jačanje kadrovskih potencijala

Prioriteti

- Smanjenje regionalnih dispariteta
- Smanjenje nejednakosti u društvu
- Jačanje kapaciteta Zavoda za zapošljavanje
- Jačanje kapaciteta Uprave za kadrove

Mjere

- **Najmanje 30% plasmana državne banke (IRF) usmjeriti na sjeverni region**
- **Najmanje 30% plasmana kreditno-garantnog fonda umjeriti na sjeverni region**
- Plasiranje najmanje 10% kredita IRF (ili državne banke) i kroz KGF kompanijama u vlasništvu žena
- **Uvođenje programa Garancija za mlade u Crnoj Gori**
- Povećanje budžeta za aktivne mjere zapošljavanja teže zapošljivih lica

Operativni ciljevi, **prioriteti i mjere**

Diversifikacija ekonomije, redizajniranje turizma

Prioriteti

- Jačanje domaće privrede
- Povećanje podrške za izvoznike
- Redizajniranje turizma

Mjere

- **Podrška crnogorskim kompanijama za povezivanje u lanac snadbijevanja kompanija iz EU i SAD koje sele poslovanje iz Kine**
- Izgradnja mehanizma za privlačenje investicija prerađivačke i IKT industrije
- **Razmotriti osnivanje državne banke kroz transformaciju IRF-a**
- **Osnovati kreditno garantni fond**
- Razmotriti osnivanje državnog osiguravajućeg društva
- Jačanje uloge ekonomske diplomatije

Kvalitetnija realizacija infrastrukturnih projekata

Prioriteti

- Kvalitetna realizacija infrastrukturnih projekata
- Pravedna energetska tranzicija
- Bolja saobraćajna integracija

Mjere

- **Razvoj infrastrukture za širokopojasni pristup internetu**
- **Ekološka rekonstrukcija TE Pljevlja**
- **Razmotriti formiranje holdinga - regionalnog centra za proizvodnju, preradu i plasman proizvoda**
- Razmotriti otvaranje fabrike za proizvodnju cementa u Pljevljima
- **Početak izgradnje Jadransko jonskog autoputa**
- Unapređenje kapaciteta Aerodroma Crne Gore

Operativni ciljevi, **prioriteti i mjere**

Inovacije, digitalizacija i zelena ekonomija

Prioriteti

- Inovativna i digitalna Crna Gora
- Zelena Crna Gora

Mjere

- Poboljšanje digitalizacije e-uprave kroz razvoj platformi slozenih e-usluga
- **Jačanje podrške IKT klasterima**
- Uspostavljanje kontakt tačke u Vladi koja će biti zadužena za komunikaciju sa najvećim svjetskim IKT kompanijama
- Najmanje 5% imovine u državnom vlasništvu omogućiti za inovativni ekosistem
- **Razmotriti uvođenje subvencija za kupovinu električnih vozila sa nultom emisijom CO2 uz oslobađanje plaćanja registracije u prvim godinama**
- Remedijacija nelegalnih i neuređenih odlagališta otpada;
- Emisija zelenih obveznica za finansiranje zelenih projekata

Dobro upravljanje, efikasna koordinacija i monitoring strateških dokumenata i projekata

Prioriteti

- Unaprijediti sistem strateškog planiranja
- Bolja koordinacija između svih stejkholdera
- Dobro upravljanje

Mjere

- Uspostavljanje Instituta za razvoj za koordinaciju razvojnih strategija, programa, akcionih planova, radnih grupa, investicija, međunarodnih finansijskih institucija i pristupa EU fondovima
- **Usvajanje principa projektnog menadžmenta u razvojnim projektima**
- **Unaprijeđena saradnja sa međunarodnim finansijskim i projektnim institucijama**
- Unaprijediti funkcionalnost Egalizacionog fonda
- Ojačati kapacitete za koordinaciju i upravljanje EU sredstvima
- Obezbijediti neophodne resurse i razviti kapacitete sektora za nacionalne račune Monstata

HVALA NA PAŽNJI!

Vlada
Crne Gore

Ministarstvo
ekonomskog razvoja